

PIRKEI AVOT (ETHICS OF OUR FATHERS), CHAPTER FIVE

ב עֲשֶׂרָה מֵאֲמֵרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם. וַיְמָה תִּלְמוּד לֹאמֵר, וְהֵלֵא בְּמֵאֲמָר אֶחָד יָכוֹל לְהַבְרִיאוֹת, אֲלֵא לְהַפְרֵעַ מִן הָרְשָׁעִים שְׂמֵאֲבָדִין אֶת הָעוֹלָם שֶׁנִּבְרָא בְּעֲשֶׂרָה מֵאֲמֵרוֹת, וְלִתֵּן שָׂכָר טוֹב לְצַדִּיקִים שְׂמֵקִימִין אֶת הָעוֹלָם שֶׁנִּבְרָא בְּעֲשֶׂרָה מֵאֲמֵרוֹת:

1 The world was created with ten utterances. What does this come to teach us? Certainly, it could have been created with a single utterance. However, this is in order to make the wicked accountable for destroying a world that was created with ten utterances, and to reward the righteous for sustaining a world that was created with ten utterances.

ע שָׂרָה דוֹרוֹת מֵאָדָם וְעַד נֹחַ, לְהוֹדִיעַ כְּמָה אָרְךְ אַפִּים לְפָנָיו, שְׁכַל הַדּוֹרוֹת הָיוּ מְכַעֲסִין וּבָאִין עַד שֶׁהִבִּיא עֲלֵיהֶם אֶת מִי הַמַּבּוּל. עֲשֶׂרָה דוֹרוֹת מִנֹּחַ וְעַד אַבְרָהָם, לְהוֹדִיעַ כְּמָה אָרְךְ אַפִּים לְפָנָיו, שְׁכַל הַדּוֹרוֹת הָיוּ מְכַעֲסִין וּבָאִין, עַד שֶׁבָא אַבְרָהָם וְקִבַּל (עָלָיו) שָׂכָר כָּלָם:

2 There were ten generations from Adam to Noah. This is to teach us the extent of G-d's tolerance; for all these generations angered Him, until He brought upon them the waters of the Flood.

There were ten generations from Noah to Abraham. This is to teach us the extent of G-d's tolerance; for all these generations angered Him, until Abraham came and reaped the reward for them all.

שָׂרָה נְסִיוֹנוֹת נִתְּנָסָה אֲבֵרָהּם אֲבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם וְעַמְד בְּכֻלָּם, לְהוֹדִיעַ כְּמָה חֲבָתוֹ שֶׁל
 אֲבֵרָהּם אֲבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם:

3 With ten tests was our father Abraham tested and he withstood them all, in order to make known how great was the love of our father Abraham.

שָׂרָה נְסִים נַעֲשׂוּ לְאֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם וְעֲשָׂרָה עַל הַיָּם. עֲשָׂרָה נְסִיוֹנוֹת נָסוּ אֲבוֹתֵינוּ אֶת
 הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא בְּמִדְבָּר, שְׁנֵאמַר (במדבר יד), וַיִּנְסוּ אֹתִי זֶה עָשׂוּ פְעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ
 בְּקוֹלִי:

4 Ten miracles were performed for our forefathers in Egypt, and another ten at the sea. Ten afflictions were wrought by G-d upon the Egyptians in Egypt, and another ten at the sea.

With ten tests our forefathers tested G-d in the desert, as is stated (Numbers 14:22), “They tested Me these ten times, and did not harken to My voice.”

שָׂרָה נְסִים נַעֲשׂוּ לְאֲבוֹתֵינוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. לֹא הִפִּילָה אִשָּׁה מְרִיחַ בֶּשֶׂר הַקֹּדֶשׁ, וְלֹא
 הִסְרִיחַ בֶּשֶׂר הַקֹּדֶשׁ מֵעוֹלָם, וְלֹא נִרְאָה זָבוּב בְּבֵית הַמִּטְבָּחִים, וְלֹא אֲרַע קָרִי לָכֶהֱן גְּדוֹל
 בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, וְלֹא כָּבוּ גְשָׁמִים אֵשׁ שֶׁל עֲצֵי הַמַּעֲרָכָה, וְלֹא נִצְחָה הָרוּחַ אֶת עַמּוּד הָעֵשָׂן,
 וְלֹא נִמְצָא פָּסוּל בְּעֵמֶר וּבִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וּבְלֶחֶם הַפָּנִים, עוֹמְדִים צְפוּפִים וּמִשְׁתַּחֲוִים רוּחִים, וְלֹא
 הִזִּיק נָחַשׁ וְעֵקֶרֶב בִּירוּשָׁלַיִם מֵעוֹלָם, וְלֹא אָמַר אָדָם לַחֲבֵרוֹ צַר לִי הַמָּקוֹם שְׁאֵלֵינוּ בִּירוּשָׁלַיִם:

5 Ten miracles were performed for our forefathers in the Holy Temple: No woman ever miscarried because of the aroma of the meat of the holy sacrifices. The holy meat never spoiled. Never was a fly seen in the slaughterhouse. Never did the High Priest have an accidental seminal discharge on Yom Kippur. The rains did not extinguish the wood-fire burning upon the altar. The wind did not prevail over the column of smoke [rising from the altar].

No disqualifying problem was ever discovered in the *omer* offering, the “two loaves,” or the showbread. They stood crowded but had ample space in which to prostrate themselves. Never did a snake or scorpion cause injury in Jerusalem. And no person ever said to their fellow, “My lodging in Jerusalem is too cramped for me.”

עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות, ואלו הן, פי הארץ, ופי הבאר, ופי האתון, והקשת, והמון, והמטה, והשמיר, והכתב, והמכתב, והלוחות. ויש אומרים, אף המזיקין, וקבורתו של משה, ואילו של אברהם אבינו. ויש אומרים, אף צבת בצבת עשויה:

6 Ten things were created at twilight of Shabbos eve. These are: the mouth of the earth;¹ the mouth of the well;² the mouth of the donkey;³ the rainbow; the manna; the staff [of Moses]; the shamir;⁴ the writing, the inscription, and the tablets [of the Ten Commandments]. Some say also the burial place of Moses and the ram of our father Abraham.⁵ And some say also the spirits of destruction, as well as the original tongs, as tongs are made with tongs.

שבעה דברים בגלם ושבעה בחכם. חכם אינו מדבר בפני מי שהוא גדול ממנו בחכמה ובמנין, ואינו נכנס לתוך דברי חבירו, ואינו נבהל להשיב, שואל כענין ומשיב כהלכה, ואומר על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון, ועל מה שלא שמע, אומר לא שמעתי, ומודה על האמת. וחלופיהן בגלם:

7 There are seven things that characterize a boor, and seven that characterize a wise man. A wise man does not speak before someone

1. To swallow Korach; see Numbers 16:32.

2. The “Well of Miriam,” a stone that miraculously provided water to the Children of Israel during their journeys in the desert; see Exodus 17:6 and Numbers 21:16-18.

3. Balaam’s donkey, who miraculously spoke to him; see Numbers 22:28.

4. A worm that was used to split stones for the construction of the Holy Temple in Jerusalem; see Talmud, Gittin 68a.

5. The ram that was offered instead of Isaac; see Genesis 22:13.

who is greater than him in wisdom or age. He does not interrupt his fellow's words. He does not hasten to answer. His questions are on the subject and his answers to the point. He responds to first things first and to latter things later. Concerning that which he did not hear, he says, "I did not hear it." He concedes to the truth. With the boor, the reverse of all these is the case.

שבעה מיני פרעניות באין לעולם על שבעה גופי עברה: מקצתן מעשרין ומקצתן אינן מעשרין, רעב של בצרת באה, מקצתן רעבים ומקצתן שבעים. גמרו שלא לעשר, רעב של מהומה ושל בצרת באה. ושל לא לטול את החלה, רעב של כליה באה. דבר בא לעולם על מיתות האמורות בתורה שלא נמסרו לבית דין, ועל פרות שביעית. חרב באה לעולם על ענוי הדין, ועל עוות הדין, ועל המורים בתורה שלא כהלכה.

8 Seven types of retribution come to the world, for seven types of sin. When some tithe and others don't, a hunger caused by turmoil ensues: some are hungry and some are satiated. When all are unanimous in their failure to tithe, a hunger by drought ensues. For not separating *challah* an annihilating hunger results. Plagues come to the world for those capital crimes mentioned in the Torah that have not been given over to the courts, and for desecrating the produce of the sabbatical year. The sword comes to the world for the procrastination of justice, the corruption of justice, and because of those who misinterpret the Torah.

חיה רעה באה לעולם על שבועת שוא, ועל חלול השם. גלות באה לעולם על עובדי עבודה זרה, ועל גלוי עריות, ועל שפיכות דמים, ועל השמטת הארץ. בארבעה פרקים הדבר מתרבה. ברביעית, ובשביעית ובמוצאי שביעית ובמוצאי החג שבכל שנה ושנה. ברביעית, מפני מעשר עני שבשלישית. בשביעית, מפני מעשר עני שבששית. ובמוצאי שביעית, מפני פרות שביעית. ובמוצאי החג שבכל שנה ושנה, מפני גזל מתנות עניים:

9 Carnage by wild beasts comes to the world for false oaths and the desecration of G-d's name. Exile comes to the world for idol-worship,

sexual promiscuity, murder, and the failure to leave the land fallow on the sabbatical year.

There are four time periods when plagues increase: on the fourth and seventh years [of the sabbatical cycle], on the year following the seventh, and following the festivals of each year. On the fourth year, because of [the neglect of] the tithe to the poor that must be given on the third year; on the seventh, because of the tithe to the poor that must be given on the sixth; on the year after the seventh, because of the produce of the sabbatical year; and following each festival, because of the robbing of the poor of the gifts due to them.

רְבַע מִדּוֹת בְּאָדָם. הָאוֹמֵר שְׁלִי וְשִׁלְךָ שְׁלִי, זֶה מִדָּה בִּינוּנִית. וַיֵּשׁ אֲוִמְרִים, זֶה מִדַּת
 סְדוֹם. שְׁלִי שְׁלִי וְשִׁלְךָ שְׁלִי, עִם הָאֲרִז. שְׁלִי שְׁלִי וְשִׁלְךָ שְׁלִי, חֲסִיד. שְׁלִי שְׁלִי וְשִׁלְךָ
 שְׁלִי, רָשָׁע:

10 There are four types of people. One who says, “What is mine is yours, and what is yours is mine” is a common person.⁶ One who says, “What is mine is mine, and what is yours is yours,” this is a median characteristic; others say that this is the character of the inhabitants of Sodom.⁷ One who says, “What is mine is yours, and what is yours is yours” is a *chasid* (pious one⁸). And one who says, “What is mine is mine, and what is yours is mine” is wicked.

6. *Am haaretz*; also means “earthy person.” The term is sometimes used to denote an ignoramus, and sometimes in the positive sense as a “salt of the earth” type personality. The commentaries on this Mishnah differ as to the sense in which it is to be understood here.

7. Who refused to share their wealth with others; see Ezekiel 16:49 and commentaries to Genesis 13:13 and 18:20-21.

8. Benevolent person; a term that describes a person who goes beyond the letter of the law.

רַבַּע מְדוֹת בְּדַעוֹת. נוֹחַ לְכַעֵס וְנוֹחַ לְרַצוֹת, יֵצֵא שְׂכָרוֹ בְּהַפְסָדוֹ. קָשָׁה לְכַעֵס וְקָשָׁה לְרַצוֹת, יֵצֵא הַפְסָדוֹ בְּשְׂכָרוֹ. קָשָׁה לְכַעֵס וְנוֹחַ לְרַצוֹת - חֲסִיד. נוֹחַ לְכַעֵס וְקָשָׁה לְרַצוֹת - רָשָׁע:

11 There are four types of temperaments. One who is easily angered and easily appeased—their virtue cancels their flaw. One whom it is difficult to anger and difficult to appease—their flaw cancels their virtue. One whom it is difficult to anger and is easily appeased, is a *chasid*. One who is easily angered and is difficult to appease, is wicked.

רַבַּע מְדוֹת בְּתַלְמִידִים. מְהֵרָה לְשִׁמוּעַ וּמְהֵרָה לְאַבֵּד, יֵצֵא שְׂכָרוֹ בְּהַפְסָדוֹ. קָשָׁה לְשִׁמוּעַ וְקָשָׁה לְאַבֵּד, יֵצֵא הַפְסָדוֹ בְּשְׂכָרוֹ. מְהֵרָה לְשִׁמוּעַ וְקָשָׁה לְאַבֵּד - חֲכָם. קָשָׁה לְשִׁמוּעַ וּמְהֵרָה לְאַבֵּד - זֶה חֵלֶק רָע:

12 There are four types of students. One who is quick to understand and quick to forget—their flaw cancels their virtue. One who is slow to understand and slow to forget—their virtue cancels their flaw. One who is quick to understand and slow to forget—theirs is a good portion. One who is slow to understand and quick to forget—theirs is a bad portion.

רַבַּע מְדוֹת בְּנוֹתְנֵי צְדָקָה. הָרוֹצֵה שְׂיִתֵּן וְלֹא יִתְּנוּ אֲחֵרִים, עֵינָיו רָעָה בְּשַׁל אֲחֵרִים. יִתְּנוּ אֲחֵרִים וְהוּא לֹא יִתֵּן, עֵינָיו רָעָה בְּשָׁלוֹ. יִתֵּן וְיִתְּנוּ אֲחֵרִים - חֲסִיד. לֹא יִתֵּן וְלֹא יִתְּנוּ אֲחֵרִים - רָשָׁע:

13 There are four types of contributors to charity. One who wants to give but does not want others to give, is begrudging of others. One who wants that others should give but does not want to give, begrudges himself. One who

wants that they should give and others should give, is a *chasid*. One who does not want to give and does not want others to give, is wicked.

א רבע מדות בהולכי לבית המדרש. הולך ואינו עושה, שכר הליכה בידו. עושה ואינו הולך, שכר מעשה בידו. הולך ועושה - חסיד. לא הולך ולא עושה - רשע:

14 There are four types among those who attend the study hall. One who goes but does nothing, has gained the rewards of going. One who does [study] but does not go to the study hall, has gained the rewards of doing. One who goes and does is a *chasid*. One who neither goes nor does is wicked.

א רבע מדות ביושבים לפני חכמים. ספוג, ומשפה, משמרת, ונפה. ספוג, שהוא סופג את הכל. משפה, שמכניס בזו ומוציא בזו. משמרת, שמוציאה את היין וקולטת את השמרים. ונפה, שמוציאה את הקמח וקולטת את הסלת:

15 There are four types among those who sit before the sages: the sponge, the funnel, the strainer, and the sieve. The sponge absorbs everything. The funnel takes in at one end and lets it out the other. The strainer rejects the wine and retains the sediment. The sieve rejects the coarse flour and retains the fine flour.

כ ל אהבה שהיא תלויה בדבר, בטל דבר, בטלה אהבה. ושאינה תלויה בדבר, אינה בטלה לעולם. איזו היא אהבה התלויה בדבר, זו אהבת אמנון ותמר. ושאינה תלויה בדבר, זו אהבת דויד ויהונתן:

16 Any love that is dependent on something—when the thing ceases, the love also ceases. But a love that is not dependent on anything never

ceases. Which is a love that is dependent on something? The love of Amnon for Tamar. And one that is not dependent on anything? The love of David and Jonathan.

כ ל מחלוקת שהיא לשם שמים, סופה להתקיים. ושאִינה לשם שמים, אין סופה להתקיים. איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים, זו מחלוקת הלל ושמאי. ושאִינה לשם שמים, זו מחלוקת קרח וכל עדתו:

17 Any dispute that is for the sake of Heaven is destined to endure; one that is not for the sake of Heaven is not destined to endure. Which is a dispute that is for the sake of Heaven? The dispute[s] between Hillel and Shamai. Which is a dispute that is not for the sake of Heaven? The dispute of Korach and all his company.

כ ל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו. וכל המחטיא את הרבים, אין מספיקין בידו לעשות תשובה. משה זכה וזכה את הרבים, זכות הרבים תלוי בו, שנאמר (דברים לג), צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל. ירבעם חטא והחטיא את הרבים, חטא הרבים תלוי בו, שנאמר (מ"א, טו), על חטאות ירבעם אשר חטא ואשר החטיא את ישראל:

18 One who causes the community to be meritorious, no sin will come by their hand. One who causes the community to sin, is not given the opportunity to repent. Moses was meritorious and caused the community to be meritorious, so the community's merit is attributed to him; as is stated (Deuteronomy 33:21), "He did G-d's righteousness, and His laws with Israel." Jeroboam the son of Nebat sinned and caused the community to sin, so the community's sin is attributed to him; as is stated (I Kings 15:30), "For the sins of Jeroboam, which he sinned and caused Israel to sin."

כ ל מי שיש בידו שלשה דברים הללו, מתלמידיו של אברהם אבינו. ושלשה דברים אחרים, מתלמידיו של בלעם הרשע. עין טובה, ורוח נמוכה, ונפש שפלה, מתלמידיו של אברהם אבינו. עין רעה, ורוח גבוהה, ונפש רחבה, מתלמידיו של בלעם הרשע. מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע. תלמידיו של אברהם אבינו, אוכלין בעולם הזה ונוחלין בעולם הבא, שנאמר (משלי ח), להנחיל אהבי יש, ואצרותיהם אמלא. אבל תלמידיו של בלעם הרשע יורשין גיהנם ויורדין לבאר שחת, שנאמר (תהלים נה), ואתה אלהים תורידם לבאר שחת, אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך:

19 Whoever possesses the following three traits, is of the disciples of our father Abraham; and whoever possesses the opposite three traits, is of the disciples of the wicked Balaam. The disciples of our father Abraham have a good eye, a meek spirit, and a humble soul. The disciples of the wicked Balaam have an evil eye, a haughty spirit, and a gross soul. What is the difference between the disciples of our father Abraham and the disciples of the wicked Balaam? The disciples of our father Abraham benefit in this world and inherit the World to Come, and is stated (Proverbs 8:21): “To bequeath to those who love Me there is, and their treasures I shall fill.” The disciples of the wicked Balaam inherit purgatory and descent into the pit of destruction, as is stated (Psalms 55:24): “And You, G-d, shall cast them into the pit of destruction; bloody and deceitful men, they shall not attain half their days. And I shall trust in you.”

ה הודה בן תימא אומר, הוי עז כנמר, וקל כנשר, ורץ כצבי, וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים. הוא היה אומר, עז פנים לגיהנם, ובשת פנים לגן עדן. יהי רצון מלפניך יי אלהינו שתבנה עירך במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך:

20 Judah the son of Teima would say: Be bold as a leopard, light as an eagle, fleet as a deer, and mighty as a lion to do the will of your Father in Heaven. He would also say: The brazen to gehenna, and the bashful to paradise. May it be Your will, L-rd our G-d and G-d of our fathers, that the Holy Temple be rebuilt speedily in our days; and grant us our portion in Your Torah.

בן בג בג אומר, הפך בה והפך בה, דכלא בה. ובה תחזי, וסיב ובלה בה, ומנה לא תזוע,
שאין לה מדה טובה הימנה. בן הא הא אומר, לפום צערא אגרא:

21 Ben Bag Bag would say: Delve and delve into it, for all is in it; see with it; grow old and worn in it; do not budge from it, for there is nothing better.

Ben Hei Hei would say: According to the pain is the gain.

ווא הייה אומר, בן חמש שנים למקרא, בן עשר למשנה, בן שלש עשרה למצות, בן חמש
עשרה לתלמוד, בן שמונה עשרה לחפה, בן עשרים לרדוף, בן שלשים לכח, בן ארבעים
לבינה, בן חמשים לעצה, בן ששים לזקנה, בן שבעים לשיבה, בן שמונים לגבורה, בן תשעים
לשוח, בן מאה כאלו מת ועבר ובטל מן העולם:

22 He would also say: Five years is the age for the study of Scripture. Ten, for the study of Mishnah. Thirteen, for the obligation to observe the mitzvot. Fifteen, for the study of Talmud. Eighteen, for marriage. Twenty, to pursue [a livelihood]. Thirty, for strength. Forty, for understanding. Fifty, for counsel. Sixty, for sagacity. Seventy, for elderness. Eighty, for power. Ninety, to stoop. A hundred-year-old is as one who has died and passed away and has been negated from the world.